

מסורת הש"ס

^[א] צבורות יד. [תמורה י. לג:א, ב]
^[ב] דגדגים יב, [ג] נשס,

גליון הש"ס

רש"י ד"ה חוריע והלחיים ובר' משום דבעי ובר'. ע"י לקמן דף קלח ע"ב ברש"י ד"ה לבד מראשית הגז:

מוסף רש"י

שקדם מום קבוע להקדשן. שהיה להם מום קבוע והקדשן להמכר ולהביא ממדיהם קרנן למנוח (בכורות יד.). חייבין בבכורה. לאחר פדיון אם ילדו (שם) אם נקבות הן ולאחר פדיון כיכורו (תמורה י.). ובמתנות. זרוע ולחיים וקריה כחולין גמורים (בכורות יד.). ויוצאין לחולין. בפדיון לגמרי ליגזו וליעבד כחולין גרדי, משום דמשקירא לא חיילא עליהו קדושה תמורה (שם). וולדן מותר. אפילו איעבד קודם פדיון ומתילד לאחר פדיון (תמורה ג.). והשוחרטין בחורץ פטור. אפילו קודם פדיון, לפילו היי מומין קל כגון דוקין שצנין, ולגבי קדשים מתייב שחוט בחור, הכא פטור משום דלא מלה עליהן מתחילה קדושה כל כך (בכורות שם). ואם מותר. קודם פדיון. יפדו. להאכילן לכלבים, דאין קדשטן תמורה ותו מקיל דרגיעו משאר קדשים שאין נפדין אלא חוין שזיכלו לעמוד בפני הסני בשעת הערכתן, דכתיב והעמיד את הבהמה וזכר הערין הכסני וגו' (שם). חרץ מן הבכור והמעשר. שאפילו נמנום מלה עליהן קדושה תמורה, דככור רחם מקדשו ובמעשר תמיב לא יצקר בין טוב לרע, דמשמע בין חס בין בעל מום קדוש, טוב חס רע בעל מום (שם). או מום עובר. ממאן דלתייה דמי ותלה עליהן קדושה (שם). ואין יוצאין בו. שאפילו לאחר פדיון אסורין בגזה ועבודה (שם). וורלדן נגמרא כשנתעברו קודם פדיון וילדו לאחר פדיון (שם). והשוחרטין בחורץ. קודם פדיון, חייב. כרת, ובגמרא מפרש דדוקין שצנין דרליון הן לפנים ולאביא דר' עקיבא דלמר אם עלו לא יידו, אכל בשאר מומין לא דלמרינן במסכת יומא (גו.). הראוי לכהל מועד חייבין עליו אי לא לא (שם). יקברו. והערכה (שם).

הזרוע והלחיים. **בחרץ ובצורה לארץ.** * משום דצעי למימר בחולין אכל לא בחמוקדשין נקט להו: **צפני הצית.** צעודו קיים: חולין אינן חייבין בחזה ושוק אלא קדשים לחודייהו: **ואסן אופס.** בחזה ושוק כתיב. אותם מיעוטא הוא חזה ושוק אין ולא

דבר אחר: כל הקדשים שקדם מום קבוע להקדשן. הרי הן כמקדשים עניים ואכנים לדמיהם ואין בהן קדושת הגוף ואם נפדו הרי הן כחולין גמורים ומייצים בצבורה אם ילדו צבור הרי הוא קדוש וכל זמן שלא נפדו לא כדלמר בצבורות פ"ב (דף יד.). קסבר האי תנא קדושת דמיים מדחה מן הצבורה דאין קדושה מלה על קדושה: **וולדן וחלבן מותר לאחר פדיונם.** מה שאין כן במקדש תמימים ונסתאבזו ופדלן דלמר' בצבורות (דף טו.). רק בכל אות נפשך מוצא ואכלת צשרט בפסולי המוקדשין לאחר פדיון הכתוב מדבר מדלאיטרריך קרא למימר זהו הטמא והטהור יאכלנו^[א] וכתיב מוצא ואכלת צשר מוצא ולא גזיה ואכלת ולא לכלבץ צשר ולא חלב מתמיתין דלסור ובצבורות (דף יד.). מוקמינן כגון דליעבד לפני פדיונו ואמיליד לאחר פדיונו בין רישא דקמתי מותר בין סיפא דקמתי אסור: **ויולאין לחולין.** ע"י פדיון להיות כחולין גמורים אפילו ליגזו וליעבד מה שאין כן בקדם הקדשן את מומן כדלקמן במתניתין: **והשוחרטן בחורץ פטור.** ואילו בקדם הקדשן את מומן תנן מוקמינן לקמן דחייב אם שחט בחורץ קודם פדיון ואע"ג דאין ראויים לפתח אהל מועד דהא בעלי מומין יניחו ותנן (וחכים דף קיב.) הראוי

לפתח אהל מועד חייבין עליו בחורץ ושאינו ראוי בפנים אין חייבין עליו בחורץ הא מוקמינן לה בצבורות (דף טו.). דדוקין שצנין ואליבא דר"ע דלמר אם עלו לא ירדו הילכך הואיל ובפנים לא ירדו חייבין עליהן בחורץ. וכולה הך מתני' מיתניא בצבורות בפרק שני (דף יד.). והתם תני לה משום צבורות והכא תני לה משום מתנות: **ואין עושין תמורה.** אפילו קודם פדיון. ובצבורות [יד:] מפרש טעמא טוב מעיקרו עושה תמורה ואפילו נעשה רע אחר שהקדישו אכל רע מעיקרו אינו עושה תמורה: **ואם מהו יפדו.** ואע"פ שאינם ראויים אלא לכלבים ואין פודין את הקדשים להאכילן לכלבים כדפרישית לעיל ואכלת ולא לכלבץ ה"מ בקדשים שקדם הקדשן את מומן אכל הני דייקאלא צעלמא ניניהו ולא נחת להו קדושת הגוף ועוד אשמועינן דלא צענין העמדה והערכה וקסבר קדשי צדק הצית לא היו בכלל העמדה והערכה דכתיב בפדיון קדשים שנסתאבזו לאחר כך והעמיד את הבהמה (ויקרא כו) וכיון דמתה אי אפשר להעמידה: **חוץ מן הבכור והמעשר.** דאע"ג שקדם מומן להקדשן מלה עליהם קדושה גמורה לכל דבריהם אלא שאין כשרים ליקרב דככור צרחם מלה רחמנא לא שנה חס ולא שנה צעל בעל מום קדש חס קרב ובעל מום נאכל לכהן כדילפינן בצבורות (דף כח.). ובשרס יהיה לך [במדבר יח] בשרס תרי משמע לימד על ככור בעל מום שמתנה לכהן ומעשר צהמה נמי כתיב ציה (ויקרא כו) העשירי יהיה קדש לא יצקר בין טוב לרע טוב היינו חס רע היינו בעל מום: **או מום עובר קודם להקדשן.** דמום עובר כמאן דלתייה דמי: **פטורין מן הבכורה.** ואע"פ שנפדו וילאו לחולין להיתר אכילה פטורין מן הבכורה אם ילדו דכתיב צהו (דברים יב) כצבי וכאיל וצבי ואיל פטורים מן הבכורה דהא צקר ואין כתיב [שם טו]: **ומן המסנות.** זרוע ולחיים וקריה דאין נוהגין בצבי ואיל דכתיב (שם יח) אם שה: **ואין יולאין לחולין.** בפדיון: **ליגזו וליעבד.** כדפרישית לעיל מוצא ואכלת אין בהן אלא היתר וציחה ואכילה בלבד אכל גזיה ועבודה לא: **וולדן וחלבן אסור.** בצבורות (דף יד.). מוקי לה דליעבד לפני פדיונו ואמיליד לאחר פדיונו דאי איעבד ואמיליד לאחר פדיונו ולד צבי ואיל הוא ואם נולד לפני פדיונו מאי איריא הני אפילו קדם מומם להקדשן נמי ולדן לפני פדיון אסור: **והשוחרטן בחורץ חייב.** כדפרישית לעיל דדוקין שצנין וקודם פדיון: **ועושין תמורה.** קודם פדיון דכתיב (ויקרא כו) טוב צרע או רע צטוב: **מסו.** מענמן. יקברו. או משום דצעין העמדה והערכה או משום דאין פודין את הקדשים להאכילם לכלבים: **גב' הוה אמינא קדשים חייבין במסנות.** מקל וחומר מחולין כדלמרן במתניתין והיכי מצינן למימר הכי הא איכא למפרך בהאי ק"ו מה לחולין כו' וקרא למא לי: ככור אינו נוהג במקדשים דבחקך ואאך כתיב (דברים טו) ולא הקדש ועוד תקדיש כתיב (שם) ולא שכבר קדוש: **סוסי מוכרים.** כלומר אי לאו אותם דקרא הוה אמינא תימי צק"ו מוכרים דחולין דליכא למיפרך צהו שכן חייבין בצבורה שאין יולדין: ראשית הגז אינו נוהג במקדשים דהא לאו בני גזיה ניניהו דכתיב (שם יח) גז לאאך ולא הקדש: ראשית הגז כל השנה כשהוא גוזז לאנו נותן לכהן דבר מועט כדמפרש לקמן (דף קלה.) שיעורא וקרי ליה ראשית [דברים יח] כי היכי דקרי תרומה (שם) ראשית דגגן: תיישים זכרים אין בהם לא צבורה ולא ראשית הגז ואי לאו אותם מחייבין מתנות בקדשים מק"ו מתיישים חולין: מעשר צהמה אינו במקדשין דכתיב [ויקרא כו] יהיה קדש ולא שכבר קדוש צפ"ב דצבורות (דף גג:) הילכך לא אתי צק"ו דליכא למיפרך תלמר במקדשין שאין נכנסין לדיר להמעשר: **מוקנים.** אי לאו אותם הוה מיימין ליה מק"ו מתיישים זקנים דחולין שכבר נתעשרו ואין צריכין עוד להכנס לדיר: **מה לוקנים.** תיישים זקנים דחולין דבין הוא שהן חייבין במתנות: **שכן נכנסו כבר לדיר להמעשר.** תלמר בקדשים שלא נכנסו כבר לדיר להמעשר. ומהדר אי לאו אותם הוה מיימין להו צק"ו מלקוח ויתום. הלכוח פטור ממעשר צהמה אם לקח עשרה טלחים מן השוק פטור מלעשר דבחקך ואאך תמר רחמנא והיתום שמתה אמו בשעת לידה כגון זה פירש למיתה וזה פירש לחיים כדלמר בהשוחרט (לעיל לה:) פטור ממעשר צהמה דלוינו ראוי לקדש דכתיב [ויקרא כב] תחת אמו פרט ליתום וילפינן מעשר צהמה מיינה צפ"ב דצבורות (כו.) ר' ישמעאל בנו של ר' יוחנן בן ברוקא אומר נלמר כאן תחת אמו ונלמר להלן תחת השצט מה כאן פרט לכל השמות הללו כלאים ונדמה ויואל דופן ויתום דכולהו מימעטי מהאי קרא דשור או כשז [שם כב] אף להלן לענין מעשר פרט לכל השמות הללו אע"ג דבעל מום נכנס לדיר להמעשר אלו אין נכנסים: ה"ג **צמינן קאמרם קדשים נמי צמינן.** כגון חולין נכנסין לדיר הילכך אי לאו אותם אחי צק"ו: **מה קדשים שאין חייבים במסנות.** דהא ממעטינן להו מאותם דכתיב גזי חזה ושוק אותם ולא מתנות: **אמר קרא.** במתנות חולין זה יהיה דבר זה נוהג בחולין ואין חזה ושוק נוהגין בהן: בחזה ושוק כתיבא תנופה לפני ה': אי אצריא. חוץ לעזרה:

הזרוע והלחיים פרק עשירי חולין

קל.

הזרוע והלחיים. תלמוד לומר **ואתן אותם.** ואי לאו קל וחומר לא הוה צריך קרא אע"ג דסממא כתיב בין בחולין בין במקדשים דה"א דבר הלמד מענינו צמה הכתוב מדבר בחולין דכתיב לעיל מהאי קרא דגגן תירושך ויזהרך וגו' גז לאאך וראשית הגז אינו נוהג במקדשין כדלמר לקמן פרק ראשית הגז (דף קלה.):

תיתי מלוקח ויתום. הוה מצי למימר נמי תימי מכלאים וטרפה ועוד טוצא דתנן בפרק מעשר צהמה (בכורות דף גו.) שאין נכנסין לדיר להמעשר:

זה אין מידי אחרינא לא. תימה דקאי במתנות וממעט חזה ושוק אדרצה ה"ל למעוטי מיניה מוקדשין ממתנות ויש לומר דכבר אדעיתו מאותם וכה"ג פירש"י צפ"ק (לעיל דף כד.) גזי וזאת אשר ללוים:

והשוחרטן בחורץ פטור וואין עושין תמורה ^א ואם מתו יפדו חוץ מן הבכור ומן המעשר ^ב כל שקדם הקדשן את מומן או מום עובר קודם להקדשן ולאחר מכאן נולד להם מום קבוע ונפדו פטורין מן הבכורה ומן המתנות ואין יוצאין לחולין להגזו ולהעבד וולדן וחלבן אסור לאחר פדיון והשוחרטן בחורץ חייב לעושין תמורה ואם מתו יקברו: **גב' טעמא** דכתב רחמנא אותם הא לאו הכי הוה אמינא קדשים חייבין במתנות איכא למיפרך מה לחולין שכן חייבין בבכורה תיתי מוכרים מה לזכרים שכן חייבין בראשית הגז מחיישים מה לתיישים שכן נכנסין לדיר להתעשר מוקנים מה לזקנים שכן נכנסו לדיר להתעשר מלוקח ויתום מה ללוקח ויתום שכן נכנסין במינן לדיר להתעשר במינן קאמרת קדשים נמי במינן נכנסין לדיר להתעשר ויהיו חולין חייבין בחזה ושוק מקל וחומר ומה קדשים שאין חייבים במתנות חייבין בחזה ושוק חולין שחייבין במתנות אינו דין שחייבין בחזה ושוק אמר קרא ^ב וזה יהיה משפט הכהנים זה אין מידי אחרינא לא אלא טעמא דכתב רחמנא זה הא לאו הכי הוה אמינא חולין חייבין בחזה ושוק והא בעי תגופה היכא לינופיניהו אי אבראי ^א לפני ה' כתיב **אי**

לפתח אהל מועד חייבין עליו בחורץ הא מוקמינן לה בצבורות (דף טו.). דדוקין שצנין ואליבא דר"ע דלמר אם עלו לא ירדו הילכך הואיל ובפנים לא ירדו חייבין עליהן בחורץ. וכולה הך מתני' מיתניא בצבורות בפרק שני (דף יד.). והתם תני לה משום צבורות והכא תני לה משום מתנות: **ואין עושין תמורה.** אפילו קודם פדיון. ובצבורות [יד:] מפרש טעמא טוב מעיקרו עושה תמורה ואפילו נעשה רע אחר שהקדישו אכל רע מעיקרו אינו עושה תמורה: **ואם מהו יפדו.** ואע"פ שאינם ראויים אלא לכלבים ואין פודין את הקדשים להאכילן לכלבים כדפרישית לעיל ואכלת ולא לכלבץ ה"מ בקדשים שקדם הקדשן את מומן אכל הני דייקאלא צעלמא ניניהו ולא נחת להו קדושת הגוף ועוד אשמועינן דלא צענין העמדה והערכה וקסבר קדשי צדק הצית לא היו בכלל העמדה והערכה דכתיב בפדיון קדשים שנסתאבזו לאחר כך והעמיד את הבהמה (ויקרא כו) וכיון דמתה אי אפשר להעמידה: **חוץ מן הבכור והמעשר.** דאע"ג שקדם מומן להקדשן מלה עליהם קדושה גמורה לכל דבריהם אלא שאין כשרים ליקרב דככור צרחם מלה רחמנא לא שנה חס ולא שנה צעל בעל מום קדש חס קרב ובעל מום נאכל לכהן כדילפינן בצבורות (דף כח.). ובשרס יהיה לך [במדבר יח] בשרס תרי משמע לימד על ככור בעל מום שמתנה לכהן ומעשר צהמה נמי כתיב ציה (ויקרא כו) העשירי יהיה קדש לא יצקר בין טוב לרע טוב היינו חס רע היינו בעל מום: **או מום עובר קודם להקדשן.** דמום עובר כמאן דלתייה דמי: **פטורין מן הבכורה.** ואע"פ שנפדו וילאו לחולין להיתר אכילה פטורין מן הבכורה אם ילדו דכתיב צהו (דברים יב) כצבי וכאיל וצבי ואיל פטורים מן הבכורה דהא צקר ואין כתיב [שם טו]: **ומן המסנות.** זרוע ולחיים וקריה דאין נוהגין בצבי ואיל דכתיב (שם יח) אם שה: **ואין יולאין לחולין.** בפדיון: **ליגזו וליעבד.** כדפרישית לעיל מוצא ואכלת אין בהן אלא היתר וציחה ואכילה בלבד אכל גזיה ועבודה לא: **וולדן וחלבן אסור.** בצבורות (דף יד.). מוקי לה דליעבד לפני פדיונו ואמיליד לאחר פדיונו ולד צבי ואיל הוא ואם נולד לפני פדיונו מאי איריא הני אפילו קדם מומם להקדשן נמי ולדן לפני פדיון אסור: **והשוחרטן בחורץ חייב.** כדפרישית לעיל דדוקין שצנין וקודם פדיון: **ועושין תמורה.** קודם פדיון דכתיב (ויקרא כו) טוב צרע או רע צטוב: **מסו.** מענמן. יקברו. או משום דצעין העמדה והערכה או משום דאין פודין את הקדשים להאכילם לכלבים: **גב' הוה אמינא קדשים חייבין במסנות.** מקל וחומר מחולין כדלמרן במתניתין והיכי מצינן למימר הכי הא איכא למפרך בהאי ק"ו מה לחולין כו' וקרא למא לי: ככור אינו נוהג במקדשים דבחקך ואאך כתיב (דברים טו) ולא הקדש ועוד תקדיש כתיב (שם) ולא שכבר קדוש: **סוסי מוכרים.** כלומר אי לאו אותם דקרא הוה אמינא תימי צק"ו מוכרים דחולין דליכא למיפרך צהו שכן חייבין בצבורה שאין יולדין: ראשית הגז אינו נוהג במקדשים דהא לאו בני גזיה ניניהו דכתיב (שם יח) גז לאאך ולא הקדש: ראשית הגז כל השנה כשהוא גוזז לאנו נותן לכהן דבר מועט כדמפרש לקמן (דף קלה.) שיעורא וקרי ליה ראשית [דברים יח] כי היכי דקרי תרומה (שם) ראשית דגגן: תיישים זכרים אין בהם לא צבורה ולא ראשית הגז ואי לאו אותם מחייבין מתנות בקדשים מק"ו מתיישים חולין: מעשר צהמה אינו במקדשין דכתיב [ויקרא כו] יהיה קדש ולא שכבר קדוש צפ"ב דצבורות (דף גג:) הילכך לא אתי צק"ו דליכא למיפרך תלמר במקדשין שאין נכנסין לדיר להמעשר: **מוקנים.** אי לאו אותם הוה מיימין ליה מק"ו מתיישים זקנים דחולין שכבר נתעשרו ואין צריכין עוד להכנס לדיר: **מה לוקנים.** תיישים זקנים דחולין דבין הוא שהן חייבין במתנות: **שכן נכנסו כבר לדיר להמעשר.** תלמר בקדשים שלא נכנסו כבר לדיר להמעשר. ומהדר אי לאו אותם הוה מיימין להו צק"ו מלקוח ויתום. הלכוח פטור ממעשר צהמה אם לקח עשרה טלחים מן השוק פטור מלעשר דבחקך ואאך תמר רחמנא והיתום שמתה אמו בשעת לידה כגון זה פירש למיתה וזה פירש לחיים כדלמר בהשוחרט (לעיל לה:) פטור ממעשר צהמה דלוינו ראוי לקדש דכתיב [ויקרא כב] תחת אמו פרט ליתום וילפינן מעשר צהמה מיינה צפ"ב דצבורות (כו.) ר' ישמעאל בנו של ר' יוחנן בן ברוקא אומר נלמר כאן תחת אמו ונלמר להלן תחת השצט מה כאן פרט לכל השמות הללו כלאים ונדמה ויואל דופן ויתום דכולהו מימעטי מהאי קרא דשור או כשז [שם כב] אף להלן לענין מעשר פרט לכל השמות הללו אע"ג דבעל מום נכנס לדיר להמעשר אלו אין נכנסים: ה"ג **צמינן קאמרם קדשים נמי צמינן.** כגון חולין נכנסין לדיר הילכך אי לאו אותם אחי צק"ו: **מה קדשים שאין חייבים במסנות.** דהא ממעטינן להו מאותם דכתיב גזי חזה ושוק אותם ולא מתנות: **אמר קרא.** במתנות חולין זה יהיה דבר זה נוהג בחולין ואין חזה ושוק נוהגין בהן: בחזה ושוק כתיבא תנופה לפני ה': אי אצריא. חוץ לעזרה:

קא

עין משפט ור מוצה

א א מיי פ"ט מהל' כבורים ה' א סמג עשין קמב טו"פ י"ד סי' סא סעיף כא:
ב ב מיי שם טור ש"ע שם סעיף יט:
ג ג מיי פ"ה מהלכות צבורות ה' ח:
ד ד מיי פ"ט מהלכות צבורים ה' ב:
ה ה מיי פ"א מהלכות מעילה ה' ט:
ו ו מיי פ"א מהלכות איסורי מוצה ה' יא:
ז ז מיי פ"ח מהלכות מעשה קרבעת ה' ו:
ח ח מיי פ"א מהלכות תמורה ה' יג:
ט ט מיי פ"א מהלכות איסורי מוצה ה' יא:
י י מיי פ"א מהלכות מעילה ה' ט:
כ כ פ"ה מהלכות צבורות הלכה ט:
ל ל [מיי] פ"ג מהלכות תמורה הלכה ד:]

תורה אור השלם

- כי את חזוה התנופה זאת שוק התרומה לקחתיה מאת בני ישראל מזבחי שלמים ואתן אותם לאהרן הדבון ולבניו לחק עולם מאת בני ישראל: ויקרא ז לד
- וזה יקריה משפט הקדשים מאת הקדם מאת זבחי הקדבן אם שור אם שה ואתן לבתון הורע והלחיים והקדבה:
- קדו תביאניה את אשרי ואת החלב על הקדוה וביאנו את הקדוה לקריף אתו תנופה לפני ויקרא ז ל